

13. Բնապահպանության ընթացիկ ծախսեր և հիմնական արտադրական միջոցներ¹

13. Current expenditure for nature protection and fixed assets¹

13.1. Բնապահպանության ընթացիկ ծախսեր: Ըստ բնապահպանության ընթացիկ ծախսերի մասին ՀՀ ԱՎԾ հաշվառման համակարգում ընդգրկված կազմակերպություններից ստացված վիճակագրական հաշվետվությունների ամփոփ տվյալների, 2010թ. այդ նպատակով իրենց միջոցներից ծախսել են 8778.7 մլն. դրամ: Այդպիսի միջոցառումներ իրականացրած մեկ կազմակերպության հաշվով բնապահպանության ընթացիկ ծախսերը կազմել են 12329.6 հազ. դրամ:

13.1. Current expenditure for nature protection. According to the summary data of statistical reports on current expenditure for nature protection, received from the organizations that are involved in the record system of NSS RA, organizations spent 8778.7 mln. drams in 2010 from their assets for that purpose. Current expenditure for nature protection per organization which has done such activities comprised 12329.6 thsd. drams.

**Բնապահպանության ընթացիկ ծախսերն ըստ բնապահպանության ոլորտների, 2010թ.
Current expenditure for nature protection by environmental sphere, 2010**

(մլն. դրամ)
(mln. drams)

	Փաստացի ծախսերը Actual expenditure
Ջրային պաշարների պահպանության և արդյունավետ օգտագործման Water resources protection and efficient use	3197.3
որից՝ վճարված այլ կազմակերպություններին կեղտաջրերի ընդունման և մաքրման համար of which: paid to other organizations for taking and cleaning of waste-water	333.9
Մթնոլորտային օդի պահպանության Atmospheric air protection	2653.2
Արտադրական թափոններից և այլ վնասակար նյութերից հողի պահպանության Land protection against industrial waste and other hazardous substances	2738.1
որից՝ վճարված այլ կազմակերպություններին թափոնների ընդունման, պահպանման, վնասագերծման և ոչնչացման համար of which: paid to other organizations for receipt, maintenance, neutralization and destruction of waste	1104.7
Հողերի վերամշակելիացման (ռեկուլտիվացիա) Land treatment (recultivation)	190.1
Ընդամենը Total	8778.7

**Բնապահպանության ընթացիկ ծախսերն ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2010թ.
Current expenditure for nature protection by RA marzes and Yerevan city, 2010**

(հազ. դրամ)
(thsd. drams)

	Ընդամենը Total	Ծախսերը մարզի մեկ կազմակերպության հաշվով Expenditure per organization of marz
ք.Երևան Yerevan city	6092358.3	18688.2
Արագածոտն Aragatsotn	88959.7	2780.0

¹ Տվյալների փոփոխությունները նախորդ տարվա համեմատ արդյունք է նաև հաշվառման համակարգի բարելավման և ճշգրտումների:

¹ Data alterations, as compared with the previous year, is also the result of improvement and adjustment of the record system.

	Ընդամենը Total	Ծախսերը մարզի մեկ կազմակերպության հաշվով Expenditure per organization of marz
Արարատ Ararat	447991.0	12444.2
Արմավիր Armavir	110273.8	4241.3
Գեղարքունիք Gegharkunik	223477.8	6385.1
Լոռի Lori	317589.2	5881.3
Կոտայք Kotayk	398497.0	5108.9
Շիրակ Shirak	178690.3	3884.6
Սյունիք Syunik	777202.5	20452.7
Վայոց ձոր Vayots Dzor	38769.4	2423.1
Տավուշ Tavush	104883.9	4195.4
Ընդամենը ՀՀ Total RA	8778692.9	12329.6

13.2. Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցներ: Հաշվետվություն ներկայացրած կազմակերպություններից 141-ն (19.6%) իրենց հաշվեկշիռներում ունեցել են բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցներ, դրանցից 9-ը (6.4%) բնապահպանության ընթացիկ ծախսեր չեն կատարել: Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների միջին տարեկան արժեքը 2010թ. կազմել է 25280.5 մլն. դրամ:

2010թ. բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցներ ունեցող կազմակերպությունների 27.0%-ն իրականացրել են հիմնական արտադրական միջոցների 698.5 մլն. դրամի հիմնավերանորոգման աշխատանքներ:

13.2. Fixed assets for nature protection.

141 (19.6%) out of the organizations, which submitted reports, showed fixed assets for nature protection in their balances, while 9 (6.4%) of them didn't make any current expenditure for nature protection. Average annual value of the fixed assets for nature protection comprised 25280.5 mln. drams in 2010.

In 2010 27.0% of the organizations having fixed assets for nature protection implemented capital repair of fixed assets amounting to 698.5 million drams.

Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների միջին տարեկան արժեքներն ըստ բնապահպանության ոլորտների, 2010թ.

Average annual values of the fixed assets for nature protection by environmental sphere, 2010

(մլն. դրամ)
(mln. drams)

	Ընդամենը Total
Զրային պաշարների պահպանության և արդյունավետ օգտագործման Water resources protection and efficient use	20358.5
Մթնոլորտային օդի պահպանության Atmospheric air protection	3478.8
Թափոնների մշակման Waste treatment	1443.2
Ընդամենը Total	25280.5

Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների միջին տարեկան արժեքներն ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2010թ.

Average annual values of fixed assets for nature protection
by RA marzes and Yerevan city, 2010

(հազ. դրամ)
(thsd. drams)

	Ընդամենը Total	Արժեքները բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցներ ունեցող մեկ կազմակերպության հաշվով Values per organization having fixed assets for nature protection
ք.Երևան Yerevan city	7136593.5	116993.3
Արագածոտն Aragatsotn	120751.1	30187.8
Արարատ Ararat	417513.8	37955.8
Արմավիր Armavir	4503733.4	1125933.4
Գեղարքունիք Gegharkunik	172158.0	19128.7
Լոռի Lori	167685.4	13973.8
Կոտայք Kotayk	2093094.8	130818.4
Շիրակ Shirak	82133.9	16426.8
Սյունիք Syunik	10227483.8	929771.3
Վայոց ձոր Vayots Dzor	106690.7	35563.6
Տավուշ Tavush	252638.4	50527.7
Ընդամենը ՀՀ Total RA	25280476.8	179294.2

Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների հիմնավերանորոգման ծախսերն ըստ բնապահպանության ոլորտների, 2010թ.

Expenditure for capital repair of fixed assets for nature protection
by environmental sphere, 2010

(մլն. դրամ)
(mln. drams)

	Ընդամենը Total
Կեղտաջրերի մաքրման, ջրային պաշարների պահպանման և արդյունավետ օգտագործման կառուցվածքների և հարմարանքների Installations and facilities for waste-water treatment, water resources protection and efficient use	175.6
Մթնոլորտային օդն աղտոտող վնասակար նյութերն որսող և վնասազերծող կառուցվածքների, սարքավորումների և հարմարանքների Installations, plants and facilities catching and neutralizing of air polluting substances	367.1
Թափոնների մշակման, վնասազերծման և ոչնչացման կառուցվածքների ու սարքավորումների Installations and plants for treatment, neutralizing and destruction of waste	155.8
Ընդամենը Total	698.5

**Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների հիմնավերանորոգման
ծախսերն ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2010թ.**

**Expenditure for capital repair of fixed assets for nature protection
by RA marzes and Yerevan city, 2010**

(հազ. դրամ)
(thsd. drams)

		Ընդամենը	Total
ք. Երևան	Yerevan city		323648.2
Արագածոտն	Aragatsotn		576.5
Արարատ	Ararat		7311.0
Արմավիր	Armavir		287798.1
Գեղարքունիք	Gegharkunik		80.1
Լոռի	Lori		1223.4
Կոտայք	Kotayk		24397.1
Շիրակ	Shirak		507.1
Սյունիք	Syunik		49452.5
Վայոց ձոր	Vayots Dzor		2229.4
Տավուշ	Tavush		1241.1
Ընդամենը ՀՀ	Total RA		698464.5

**Բնապահպանության ընթացիկ ծախսերը, հիմնական արտադրական միջոցների միջին տարեկան
արժեքները և դրանց հիմնավերանորոգման ծախսերն ըստ բնապահպանության ընթացիկ
ծախսեր կատարած կազմակերպությունների տնտեսական գործունեության հիմնական
տեսակների (ըստ ՏԳՏԴ խմբ. 2-ի) խմբավորման, 2010թ.**

**Current expenditure of nature protection, annual average values of fixed assets and expenditure for their
capital repair with respect to main types of economic activity of organizations that made
current environmental expenditure (second group of NACE classification), 2010**

(հազ. դրամ)
(thsd. drams)

Տնտեսական գործունեության տեսակները Types of economic activity		Բնապահպանության ընթացիկ ծախսերը Current expenditures for nature protection	Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների միջին տարեկան արժեքները Annual average values of fixed assets for nature protection	Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների հիմնավերանորոգման ծախսերը Expenditures for capital repair of fixed assets for nature protection
A	Գյուղատնտեսություն, անտառային տնտեսություն և ձկնորսություն Agriculture, forestry and fisheries	5357.4	495.0	-
B	Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում Mining industry and open-pit mining	777144.9	10336427.4	305544.8
C	Մշակող արդյունաբերություն Processing industry	2991987.4	2748154.1	23640.7
D	Էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում Supply of electricity, gas, steam and conditioned air	80362.5	6537123.0	287344.3
E	Ջրամատակարարում, կոյուղի, թափոնների կառավարում և վերամշակում Water supply, sewerage, waste management and recycling	3729091.3	4971443.1	56101.0
F	Շինարարություն Construction	9881.4	3188.0	-

Տնտեսական գործունեության տեսակները Types of economic activity		Բնապահպանության ընթացիկ ծախսերը Current expenditures for nature protection	Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների միջին տարեկան արժեքները Annual average values of fixed assets for nature protection	Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների հիմնավերանորոգման ծախսերը Expenditures for capital repair of fixed assets for nature protection
G	Մեծածախ և մանրածախ առևտուր, ավտոմեքենաների և մոտոցիկլների նորոգում Wholesale and retail trade, car and motorcycle repair	4972.3	10814.0	-
H	Փոխադրումներ և պահեստային տնտեսություն Shipping and storage	48675.0	64911.0	-
I	Կացության և հանրային սննդի կազմակերպում Housing and public catering	10717.5	23352.5	2041.3
J	Տեղեկատվություն և կապ Information and communications	35779.9	-	-
L	Անշարժ գույքի հետ կապված գործունեություն Activities related to real estate	252.6	-	-
M	Մասնագիտական, գիտական և տեխնիկական գործունեություն Professional, scientific and technological activities	597.2	-	-
O	Պետական կառավարում և պաշտպանություն, պարտադիր սոցիալական ապահովություն Governance and defence, mandatory social security	883370.2	571256.7	22192.4
P	Կրթություն Education	14858.5	12000.0	-
Q	Առողջապահություն և բնակչության սոցիալական սպասարկում Public Health and social services of population	185302.2	1267.0	1600.0
R	Մշակույթ, զվարճություններ և հանգիստ Culture, entertainment and recreation	138.6	-	-
S	Սպասարկման այլ ծառայություններ Other services	204.0	45.0	-

Բնապահպանության ընթացիկ ծախսերն ըստ բնապահպանության ոլորտների, 2005-2010թթ.

Current expenditure for nature protection by environmental sphere, 2005-2010

(մլն. դրամ)
(mln. drams)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Բնապահպանության ընթացիկ ծախսերը, ընդամենը Current expenditure for nature protection, total	3414.9	1712.6	2945.8	4426.1	4461.5	8778.7
այդ թվում՝ of which						
ջրային պաշարների պահպանության և արդյունավետ օգտագործման water resources protection and efficient use	2786.6	1047.3	1671.3	2970.6	2761.4	3197.3
որից՝ վճարված այլ կազմակերպություններին կեղտաջրերի ընդունման և մաքրման համար of which: paid to other organizations for taking and cleaning of waste-water	2380.7	346.1	361.4	427.4	415.0	333.9
մթնոլորտային օդի պահպանության atmospheric air protection	284.3	330.2	563.2	621.6	699.4	2653.2

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
արտադրական թափոններից և այլ վնասակար նյութերից հողի պահպանության land protection against industrial waste and other hazardous substances	248.1	251.2	618.5	735.5	939.9	2738.1
որից՝ վճարված այլ կազմակերպություններին թափոնների ընդունման, պահպանման, վնասազերծման և ոչնչացման համար of which: paid to other organizations for receipt, maintenance, neutralizing and destruction of waste	217.6	198.0	144.0	355.8	664.8	1104.7
հողերի վերամշակելիացման (ռեկուլտիվացիա) land treatment (recultivation)	95.6	83.9	92.8	98.4	60.8	190.1

Բնապահպանության ընթացիկ ծախսերն ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2005-2010թթ.

Current expenditures for nature protection by RA marzes and Yerevan city, 2005-2010

	Փաստացի ծախսերը, մլն. դրամ Actual expenditure, mln. drams						Ծախսերը բնապահպանական ընթացիկ ծախսեր կատարած մեկ կազմակերպության հաշվով, հազ.դրամ Expenditure per organization, which have made current expenditure for nature protection, thsd. drams					
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	ք. Երևան Yerevan city	2877.2	1175.7	1652.4	2151.2	2470.4	6092.3	10857.4	3945.3	5163.9	6619.0	7648.4
Արագածոտն Aragatsotn	0.5	1.2	1.6	45.1	70.0	88.9	38.6	88.5	133.6	2817.4	3041.1	2780.0
Արարատ Ararat	129.8	136.0	283.3	382.0	454.2	448.0	5193.8	5911.1	8584.5	10914.5	12616.1	12444.2
Արմավիր Armavir	21.5	42.3	598.0	582.1	116.1	110.3	1790.3	3020.9	35175.8	27721.1	4645.0	4241.3
Գեղարքունիք Gegharkunik	8.3	10.2	13.6	115.0	154.7	223.5	344.0	376.7	484.0	3832.5	4689.1	6385.1
Լոռի Lori	31.0	31.8	9.4	169.2	275.5	317.6	4442.0	1764.4	201.4	3524.5	5009.6	5881.3
Կոտայք Kotayk	70.2	118.2	90.2	151.3	381.9	398.5	1754.1	2317.8	1454.3	2257.5	5092.1	5108.9
Շիրակ Shirak	5.6	9.0	12.8	90.9	45.1	178.7	244.0	375.5	261.2	1856.0	920.8	3884.6
Սյունիք Syunik	242.1	161.5	273.2	644.8	401.1	777.2	12742.5	5383.8	9106.2	16120.8	10284.2	20452.7
Վայոց ձոր Vayots Dzor	5.6	6.8	8.5	25.7	31.1	38.8	397.2	487.5	606.6	1607.1	1828.1	2423.1
Տավուշ Tavush	23.1	19.9	2.8	68.8	61.4	104.9	2569.2	766.0	112.6	2448.2	2360.0	4195.4
Ընդամենը ՀՀ Total RA	3414.9	1712.6	2945.8	4426.1	4461.5	8778.7	7588.7	3177.4	4624.5	6557.2	6364.5	12329.6

Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների միջին տարեկան արժեքներն ըստ բնապահպանության ոլորտների, 2005-2010թթ.

Average annual values of fixed assets for nature protection
by environmental sphere, 2005-2010

(մլն. դրամ)
(mln. drams)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների միջին տարեկան արժեքը, ընդամենը Average annual value of fixed assets for nature protection, total	18851.9	21780.6	23938.4	21473.9	22645.7	25280.5
այդ թվում՝ of which						
ջրային պաշարների պահպանության և արդյունավետ օգտագործման water resources protection and efficient use	18076.1	20047.2	20939.5	15727.1	15918.5	20358.5
մթնոլորտային օդի պահպանության atmospheric air protection	747.2	1705.6	2070.0	2780.8	2790.7	3478.8
թափոնների մշակման waste treatment	28.6	27.8	928.9	2966.0	3936.5	1443.2

Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների միջին տարեկան արժեքներն ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2005-2010թթ.

Average annual values of fixed assets for nature protection
by RA marzes and Yerevan city, 2005-2010

ա) փաստացի արժեքները
a) actual values

(մլն. դրամ)
(mln. drams)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ք. Երևան Yerevan city	5436.5	5387.9	4463.8	4543.1	4857.6	7136.6
Արագածոտն Aragatsotn	0.0	0.9	0.9	146.3	151.2	120.8
Արարատ Ararat	25.0	31.0	557.4	730.2	581.9	417.5
Արմավիր Armavir	64.4	65.9	1114.5	4307.1	4099.1	4503.7
Գեղարքունիք Gegharkunik	5773.0	5783.3	6343.7	262.7	212.6	172.2
Լոռի Lori	16.4	16.6	4.1	288.5	122.5	167.7
Կոտայք Kotayk	156.3	1059.6	1498.4	441.6	1851.6	2093.1
Շիրակ Shirak	0.3	0.3	42.7	295.0	100.2	82.1
Սյունիք Syunik	7371.1	9429.9	9903.1	10308.1	10303.1	10227.5
Վայոց ձոր Vayots Dzor	4.0	4.0	-	5.8	172.0	106.7
Տավուշ Tavush	4.8	1.2	9.8	145.5	193.9	252.6
Ընդամենը ՀՀ Total RA	18851.8	21780.6	23938.4	21473.9	22645.7	25280.5

բ) հիմնական արտադրական միջոցներ ունեցող մեկ կազմակերպության հաշվով
b) per organization having fixed assets

(հազ. դրամ)
(thsd. drams)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ք. Երևան Yerevan city	108730.3	85521.7	74396.3	85718.6	86742.6	116993.3
Արագածոտն Aragatsotn	5.8	475.3	448.2	73124.0	37799.9	30187.8
Արարատ Ararat	8313.4	6210.8	111471.8	104308.6	48489.7	37955.8
Արմավիր Armavir	21477.4	16488.2	557262.0	1076780.4	1024779.0	1125933.4
Գեղարքունիք Gegharkunik	641438.7	525751.6	704854.9	37525.5	30370.3	19128.7
Լոռի Lori	8180.0	5517.3	1036.9	72119.2	24495.5	13973.8

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Կոտայք Kotayk	22336.7	132447.8	187303.4	49067.3	102865.0	130818.4
Շիրակ Shirak	111.3	111.3	10678.9	98345.4	33395.7	16426.8
Սյունիք Syunik	2457048.3	1885981.3	2475784.7	1472589.6	1287894.9	929771.3
Վայոց ձոր Vayots Dzor	4000.0	4000.0	-	2923.1	86020.5	35563.6
Տավուշ Tavush	1615.9	386.6	4841.9	48514.1	48474.6	50527.7
Ընդամենը ՀՀ Total RA	219208.0	201672.5	239383.6	212613.2	184111.4	179294.2

Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների հիմնավերանորոգման ծախսերն ըստ բնապահպանության ոլորտների, 2005-2010թթ.

Expenditure for capital repair of fixed assets for nature protection by environmental sphere, 2005-2010

(մլն. դրամ)
(mln. drams)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների հիմնավերանորոգման ծախսերը, ընդամենը Expenditure for capital repair of fixed assets for nature protection, total	141.9	155.7	258.0	144.0	265.3	698.5
այդ թվում՝ of which						
կեղտաջրերի մաքրման, ջրային պաշարների պահպանման և արդյունավետ օգտագործման կառուցվածքների և հարմարանքների installations and facilities for waste-water treatment, water resources protection and efficient use	115.3	117.9	201.5	83.8	230.8	175.6
մթնոլորտային օդն աղտոտող վնասակար նյութերը որսող և վնասազերծող կառուցվածքների, սարքավորումների և հարմարանքների installations, plants and facilities catching and neutralizing air polluting substances	26.3	37.8	46.8	38.9	23.2	367.1
թափոնների մշակման, վնասազերծման և ոչնչացման կառուցվածքների ու սարքավորումների installations and plants for treatment, neutralizing and destruction of waste	0.3	0.0	9.7	21.3	11.3	155.8

Բնապահպանության հիմնական արտադրական միջոցների հիմնավերանորոգման ծախսերն ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2005-2010թթ.

Expenditure for capital repair of fixed assets for nature protection by RA marzes and Yerevan city, 2005-2010

(հազ. դրամ)
(thsd. drams)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
ք.Երևան Yerevan city	1186.4	30642.6	22801.9	28200.9	127900.7	323648.2
Արագածոտն Aragatsotn	-	38.0	31.0	3203.4	4697.2	576.5
Արարատ Ararat	-	800.0	22990.2	6500.8	26848.5	7311.0
Արմավիր Armavir	96616.8	96616.8	81339.0	16900.8	3731.6	287798.1
Գեղարքունիք Gegharkunik	57.0	132.0	34.0	5594.1	662.2	80.1
Լոռի Lori	497.0	210.0	210.0	6458.2	7328.1	1223.4
Կոտայք Kotayk	592.6	528.0	19361.0	23056.3	18800.4	24397.1
Շիրակ Shirak	-	-	-	6295.5	4270.9	507.1
Սյունիք Syunik	41705.6	26732.4	111276.1	43542.7	54654.7	49452.5
Վայոց ձոր Vayots Dzor	-	-	-	1230.7	5843.9	2229.4
Տավուշ Tavush	1200.0	-	-	2982.1	10553.0	1241.1
Ընդամենը ՀՀ Total RA	141855.4	155699.8	258043.2	143965.5	265291.2	698464.5